

UDVIKLING, MÅL
OG RESULTATER

2010

2011

2012

Indhold

- 4 Med traditioner ind i fremtiden**
- 6 Diskussion om økonomien i dansk landbrug**
- 8 Dyrevelfærden og markedet**
- 10 Eksempler på projekter og forskningsresultater**
- 12 FOI-forskere i debatten**
- 14 Nøgletal**

Med traditioner ind i fremtiden

Institutleder Henrik Zobbe

Alle medarbejderne på Fødevareøkonomisk Institut (FOI) arbejder benhårdt på at placere instituttet som en stærk vidensinstitution, der med markante forskningsresultater leverer et væsentligt bidrag til både de universitære kerneydelser såvel som til grundlaget for national og international politikudformning.

Strategi 2011-15 er nu lanceret, og FOIs profil og mission står knivskarpt: FOI vil udføre samfundsvidenskabelig forskning på højt niveau, som er både grundlagsskabende, anvendelsesorienteret og erhvervsrettet. Institutet vil uddanne konkurrencedygtige bachelorer og kandidater i anvendelsesorienteret økonomi. Derudover vil FOI levere samfundsvidenskabelige bidrag til relevant forskning og uddannelse inden for Københavns Universitets såkaldt våde klynge (Det Biovidenskabelige Fakultet, Det Naturvidenskabelige Fakultet, Det Farmaceutiske Fakultet og Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet). Endvidere vil instituttet sikre, at de nødvendige samfundsvidenskabelige kompetencer inden for instituttets fagområder bringes i spil for at understøtte og kvalificere de administrative og politiske diskussioner og beslutningsprocesser.

Udfordringer skal mødes med forskningsbaseret viden

Globalt står verden over for en række markante udfordringer på det biovidenskabelige område:

- Øgede krav til fødevareforsyningen
- Øget pres på naturens ressourcer såsom jord, vand og energi
- Påvirkninger af miljø og klima
- Manglende adgang til sunde og sikre fødevarer
- Velfærdssygdomme og fejlnæring
- Ulig indkomstfordeling og deraf afledte problemer
- Værdi- og kulturkonflikter.

Ledergruppen 2011

Institutleder **Henrik Zobbe**

Sekretariatsleder

Martin Magelund Rasmussen

Leder af Institutservice

Seniorforsker

Jesper Levring Andersen

Myndighedskordinator

Lektor **Per Svejstrup Hansen**

Leder af Faggruppen for International
Økonomi og Politik

Seniorforsker **Mogens Lund**

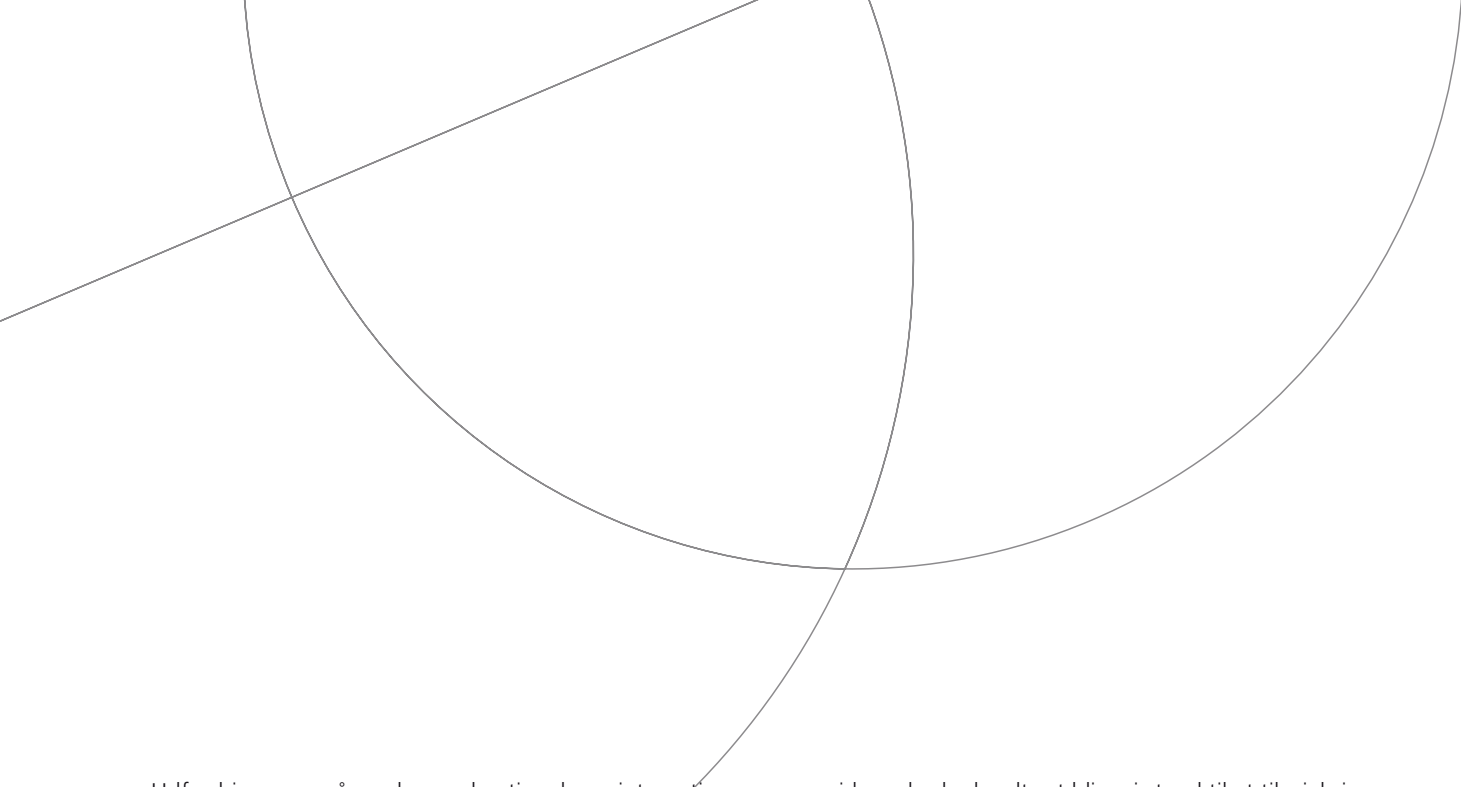
Leder af Faggruppen for Produktion og
Teknologi

Professor **Peder Andersen**

Leder af Faggruppen for Miljø- og
Naturressourceøkonomi

Professor **Peter Sandøe**

Leder af Faggruppen for Forbrug,
Sundhed og Etik

Udfordringerne må mødes med nationale og internationale visionære politiske tiltag. Kun derved kan sikres en balanceret bæredygtig vækst, som understøtter en stabil politisk udvikling. Politiske tiltag skal funderes i solid viden, for at udfordringerne kan mødes og håndteres. Resultater af forskning inden for det samfundsvidenskabelige område er nødvendige elementer i grundlaget for beslutninger på såvel det politiske niveau, i virksomheder, husholdninger og interesseorganisationer.

FOI står solidt placeret i den danske muld

FOI har erfaringen og forskningskapaciteten til at bidrage til en samlet forståelse og indsigt i de sammenhænge, som ligger bag udfordringerne. Med udgangspunkt i nationale, europæiske og globale problemstillinger er udfordringerne derfor en vigtig ledetråd i instituttets arbejde. Historisk udspringer forskningen ved FOI af den danske jordbrugs- og fødevarertradition. Udgangspunktet er stærke kompetencer inden for den klassiske jordbrugsøkonomiske og -politiske forskning. Disse kompetencer er over tid udbygget i takt med fødevarerhvervets udvikling og globalisering. Ligeledes har erhvervets afledte påvirkning af eksempelvis miljø, natur, klima samt dyr og menneskers velfærd og sundhed flyttet forskningsfokus. Med disse erfaringer og kompetencer både skal og vil FOI medvirke til at fremtidssikre de danske styrkepositioner på det brede fødevarerområde.

Uddannelse i innovation

Et af redskaberne er uddannelse i innovation. Universiteterne er ofte blevet anklaget for primært at uddanne akademikere til offentlig forvaltning, og det, der er brug for, er innovative kandidater med relevant virksomhedstilgang. Vi har derfor sammen med Copenhagen Business School (CBS) etableret en specialisering på vores uddannelse i jordbrugsøkonomi i Agribusiness and Innovation.

Den nuværende uddannelse i jordbrugsøkonomi har fødevareresektorens udfordringer som omdrejningspunkt. Man kan imidlertid sige, at en af vejene frem for at bidrage til løsningsen af disse udfordringer er, at fødevareresektoren og dens

virksomheder bredt set bliver i stand til at tilvejebringe nye produkter, nye serviceydelser og nye processer for at imødekomme nogle af omverdenens krav. Hvordan nye produkter, nye serviceydelser og nye processer frembringes, er det, som innovation beskæftiger sig med.

Innovation kan være med til at give virksomheder en konkurrencefordel. Konkurrencefordelene kommer i stigende grad til virksomheder, der kan mobilisere viden, har teknologiske færdigheder og erfaring til at skabe nye produkter, tjenesteydelser eller måder, hvorpå disse kan leveres. Det er typisk, at innovative virksomheder opnår en højere vækst eller er mere vellykkede end dem, der ikke innoverer. Yderligere er virksomheder, der vinder markedsandele og øger rentabiliteten, dem, der er innovative. Samtidig er innovation en vigtig evne, fordi omverdenen ændrer sig konstant. Forskydninger i, hvad folk tror, forventer, ønsker og tjener, skaber muligheder og begrænsninger. Lovgivning kan åbne nye døre eller lukke andre, for eksempel gennem krav til miljøvenlige produkter. Konkurrenter kan indføre nye produkter, som udgør en stor udfordring for de eksisterende markedspositioner. På alle disse områder kræves, at virksomhederne har evnen til at reagere gennem innovation for at opretholde en konkurrencemæssig fordel. Viden om innovation og innovationsprocesser er derfor af stor betydning.

Fokus på fremadrettet konsolidering af Strategi 2011-15

Fødevarerøkonomisk Institut står som udgangspunkt godt rustet til fremtiden med Strategi 2011-15. En strategi er dog ikke noget værd uden en grundig implementering, konsolidering og opfølgning. Dette arbejde er i fuld gang, og det er forventningen, at Strategi 2011-15 vil højne instituttets forskningskvalitet og -kvantitet og medvirke til at fastholde og tiltrække gode og kvalificerede medarbejdere. Dette vil styrke kerneopgaverne: forskningsbaseret uddannelse og undervisning, forskningsbaseret myndighedsbetjening og forskningsformidling. Kerneopgaver som danner grundlaget for at bringe FOI's viden i spil og dermed cementere FOI's profil inden for såvel det universitære som det politiske landskab.

Diskussion

– om økonomien i dansk landbrug

Det er afgørende, at den politiske debat om landbruget bliver ført på det rigtige faktuelle grundlag. ... Forkerte tal kan give forkerte politikanbefalinger.

Dansk landbrugs produktivitet er stigende

Da De Økonomiske Råd udgav rapporten *Økonomi og Miljø 2010*, var et vigtigt element i rapporten, at dansk landbrugs produktivitet gennem de seneste ti år havde været direkte faldende. Rådet tegnede på dette grundlag et dystert billede af fremtiden for dansk landbrug. Data, rådet byggede deres konklusioner på, er hentet i nationalregnskabet og er udarbejdet af Danmarks Statistik.

På Fødevareøkonomisk Institut (FOI) mente en gruppe af forskere imidlertid, at der var noget galt med tallene. Institutleder på FOI, *Henrik Zobbe*, sagde, at de beregninger, som årligt bliver udarbejdet i forbindelse med udgivelsen af publikationen *Landbrugets Økonomi*, viser, at produktiviteten i landbruget over de sidste ti år gennemsnitligt er øget med omkring to procent. Dette er i klar modstrid med det fald på 0,7 procent, som den miljøøkonomiske rapport hævdede. Danmarks Statistik erkendte efterfølgende, at der var fejl i beregningerne på flere punkter, og gav FOI ret: Der har været en øgning i dansk landbrugs produktivitet, ikke et fald. Det betyder, at fremtidsudsigterne ikke er fuldt så dystre.

Det, der komplicerede sagen, var, ifølge seniorrådgiver *Johnny M. Andersen* fra FOI, to forhold. For det første kommer datagrundlaget for FOI's produktivitsberegninger fra Danmarks Statistiks landbrugskontor og ikke fra nationalregnskabskontoret, og for det andet er selve beregningsmetoden anderledes. Nationalregnskabet – og dermed De Økonomiske Råd – medregner ikke den interne omsætning af foder og udsæd. Desuden er landbrugets maskinstationsvirksomhed og landboturisme udeladt af nationalregskabets landbrugsvirksomhed og overført til andre brancher.

Efter korrektion af disse forhold samt udregninger af produktivitet ud fra den metode, som De Økonomiske Råd havde anvendt, viste beregninger, foretaget af forsker ved FOI *Lars-Bo Jacobsen*, at der stadigvæk var væsentlige problemer med nationalregskabets data for landbruget. Problemerne vedrørte i særlig grad oplysninger om arbejdstidsforbrug og forbrug af halvfabrikata.

Henrik Zobbe varslede allerede, da den miljøøkonomiske vismandsrapport udkom i februar 2010, at der kunne være noget galt med de tal, som lå til grund for den negative vurdering af landbrugets produktivitet. Han tog sammen med FOI's specialister på området initiativ til drøftelser mellem FOI og Danmarks Statistik for at opklare eventuelle fejl i tal og beregninger. Disse drøftelser, der er blevet ført i

en særdeles konstruktiv atmosfære, førte til, at Danmarks Statistik har bekræftet FOI i, at der var problemer med data, og har forklaret disse problemer over for De Økonomiske Råd.

Henrik Zobbe siger: "Det er afgørende, at den politiske debat om landbruget bliver ført på det rigtige faktuelle grundlag. Derfor har det været en vigtig sag for FOI at vise, at tallene, som har givet grundlag for at bedømme produktiviteten negativt, har været forkerte. Forkerte tal kan give forkerte politikanbefalinger."

Store landbrug er ikke mindre effektive

FOI-forskerne *Jens Hansen* og *Svend Rasmussen* tilbageviste i 2010 påstande, som havde været fremsat i pressen, om, at store landbrug er mindre effektive end små og mellemstore landbrug. De mente, at dette er i direkte modstrid med de faktiske kendsgerninger, og henviste til regnskabsresultaterne, som viser, at store landbrug er betydeligt mere effektive end små og mellemstore landbrug.

Læs deres [argumentation om effektiviteten af store landbrug](#).

Hvordan påvirkes dansk landbrug af den økonomiske krise?

Seniorforsker *Jens Hansen* har set på op- og nedture for dansk landbrugs økonomi siden 1975. På baggrund af dette tilbageblik har han vurderet, hvordan man kan forvente, at den nuværende økonomiske krise vil påvirke landbrugssektoren i Danmark, og han drager følgende konklusioner:

- Landbrugsproduktionen bliver næppe påvirket nævneværdigt af krisen.
- Udviklingen i bedrifts- og besætningsstrukturen imod færre og større landbrugsbedrifter samt især færre og større husdyrbedrifter fortsætter med nogenlunde samme hastighed uafhængigt af krisen.
- Landbrugets investeringer forbliver på et lavt niveau, indtil krisen letter.

På FOI's hjemmeside kan du læse en [uddybning af Jens Hansens konklusioner](#), eller du kan læse [hele artiklen](#), som er trykt i *Tidsskrift for Landøkonomi*.

Artiklen er skrevet, inden kornpriserne røg i vejret som en følge af udsigterne til katastrofalt dårlig høst i Rusland. Læs en [kort kommentar](#) til disse udsigter.

Regnskabsresultaterne viser, at store landbrug er betydeligt mere effektive end små og mellemstore

Landbrugsproduktionen bliver næppe påvirket nævneværdigt af krisen

Dyrevelfærden og markedet

Mærkning og forbrugerinformation sikrer som udgangspunkt kun, at forbrugerne foretager velinformerede valg eller fravalg af dyrevelfærdsprodukter. Problemet er, at man som forbruger kun er herre over sit eget – ikke andres – forbrug.

Både forbrugere og landmænd har interesse i dyrenes velfærd, og det er et godt og nødvendigt udgangspunkt for at etablere et marked for dyrevelfærdsprodukter. Men dyrevenlig husdyrproduktion er ofte forbundet med meromkostninger. Fordi dyrevelfærd ikke kan observeres i det færdige produkt, og fordi mange mennesker bekymrer sig om dyrevelfærd generelt og ikke kun for de dyr, de selv spiser, så kan dyrevelfærd ikke overlades til alene at blive bestemt af markeds kræfterne. Der kan således også være gevinster i forhold til borgernes velfærd forbundet med regulering af dyrevelfærd.

Der er flere mulige politiske indgreb, som dels kan påvirke markedsvilkårene, så priser på animalske produkter i højere grad afspejler den bagvedliggende dyrevelfærd, og dels kan rette sig mod andre mekanismer end de markeds mæssige.

I forhold til udbuddet af animalske fødevarer med højt indhold af dyrevelfærd kan man forestille sig initiativer til at forbedre rådgivningen omkring produktionsøkonomi og dyrevelfærd, for eksempel i form af mere målrettet og individualiseret rådgivning af producenterne. Tiltag inden for forskning og udvikling i dyrevenlige produktionsteknologier med henblik på at nedbringe omkostningerne ved dyrevenlig husdyrproduktion forekommer også som en mulighed.

Forbedringer af informationsniveauet, herunder at sikre en troværdig mærkningsordning, er en form for tiltag, der kan udbygges med henblik på at effektivisere det markedsdrevne niveau af dyrevelfærd. Det er velkendt, at der, baseret på lovgivning fra EU, eksisterer relativt velfungerende mærkningsordninger for dyrevelfærd i relation til konsumæg, hvor dyrevelfærdsvarianter har høje markedsandele.

Tilsvarende lovregulerede mærkningsordninger findes ikke for kød, og forskellige private mærkningsordninger har ikke haft det samme gennemslag på markedet. Der synes dog at være en tendens til, at detailhandlen i stigende grad udnytter deres markeds kraft og selv sætter krav til eksempelvis fødevarer sikkerhed og dyrevelfærd. En sådan tendens kan vise sig at have væsentlig indflydelse på markedsudviklingen.

Mærkning og forbrugerinformation sikrer dog som udgangspunkt kun, at forbrugerne foretager velinformerede valg eller fravalg af dyrevelfærdsprodukter. Problemet er, at man som forbruger kun er herre over sit eget – ikke andres – forbrug. Og da mange mennesker tillægger det en værdi, at alle dyr har haft det godt, vil markeds løsningen komme til kort. Derfor vil der være behov for supplerende tiltag, for eksempel lovgivning om mindstekrav. Her kan det være en

udfordring at finde en passende fordeling mellem, hvad der skal lovgives om, og hvad markedet kan løse. Dette er et væsentligt spørgsmål, som teoretisk kan løses, men som kan volde problemer i forbindelse med den praktiske udmøntning.

Endvidere er et muligt indgreb at påvirke adfærden hos forbrugere og/eller producenter ved hjælp af skatter og subsidier. Man kunne således lægge afgifter på produkter fra dyr med lav velfærd eller give tilskud til produkter fra dyr, hvor der er gjort noget ekstra for dyrevelfærden. Muligheden for at yde tilskud til dyrevenlig produktion er imidlertid i realiteten stærkt hæmmet af, at der i så fald er tale om en koblet produktionsstøtte, som ikke er forenelig med WTO-reglerne.

Med hensyn til valg af virkemidler bliver det tydeligt, at Danmark er et lille land med stor samhandel med andre lande. Det betyder på den ene side, at dansk lovgivning via eksporten påvirker dyrevelfærden i det kød, som konsumeres i lande, der importerer kød fra Danmark. På den anden side betyder det, at dyrevelfærden i det kød, som importeres til Danmark, påvirkes af den dyrevelfærdspolitik, der føres i de lande, vi importerer fra.

Den internationale handel med landbrugsprodukter har været konstant voksende og fortsætter sandsynligvis hermed, og derfor er og bør internationalt samarbejde om dyrevelfærd være et vigtigt element i dansk fødevarepolitik.

Det ovenstående er konklusionen i et kapitel i *Landbrugets økonomi*, skrevet af FOI-forskerne *Tove Christensen, Jørgen Dejgård Jensen, Henning Otte Hansen og Peter Sandøe*. [Læs hele kapitlet](#).

Læs også professor *Peter Sandøes* kommentar, trykt i *Weekendavisen*: [Markedskræfter har skabt dyrevelfærdsproblemer – kan de også bidrage til at løse dem?](#) Her skriver han blandt andet:

Selvfølgelig er der grænser for, hvor langt markedet kan trække udviklingen. De grænser afhænger af mange ting: Bl.a. af at forbrugerne ikke får lov til at glemme, hvordan dyrene faktisk har det derude – her ligger en vigtig opgave for myndigheder, medier og dyreværnsorganisationer. Af at der findes alternative produkter til en overkommelig pris på markedet – her ligger der en vigtig opgave for staten, via støtte til innovation, og til fremsynede virksomheder. Og af at produkterne bliver markedsført ordentlig – her hviler der et stort ansvar på både virksomheder og detailhandel.

Muligheden for at yde tilskud til dyrevenlig produktion er i realiteten stærkt hæmmet af, at der i så fald er tale om en koblet produktionsstøtte, som ikke er forenelig med WTO-reglerne.

Eksempler på Projekter og forskningsresultate

Akvakultur

Akvakultur er verdens hurtigst voksende fødevarerhverv. På verdensplan kommer halvdelen af den producerede mængde af spisefisk fra akvakultur. Omsætningen i den danske akvakultursektor er cirka en milliard kroner, hvilket svarer til godt halvdelen af indtjeningen i det kommercielle fiskeri.

I Danmark har man i mange år gerne villet øge produktionen i akvakultur, men dette har været i konflikt med de nyere vandmiljøplaner og de fastsatte rammer for udledning af blandt andet nitrat og fosfor. Det har reelt betydet, at erhvervet i Danmark ikke har taget del i den vækst, man har set på verdensplan.

For at imødegå dette har man i Danmark udviklet nye, mere miljøvenlige produktionsmetoder for at kunne øge produktionen. Siden reguleringen af sektoren ikke understøtter investeringer i de mere miljøvenlige anlæg, har man imidlertid endnu ikke set en væsentligt øget produktion. I udviklingsplanerne for akvakurområdet (EFF 2007-2013) er målet, at den samlede produktion mere end tredobles fra ca. 40.000 tons til 110.000 tons. For at fremme udviklingen blev *Regeringens akvakulturudvalg af 2009* nedsat. Udvalget skulle se på mulighederne for at understøtte en bæredygtig vækst i erhvervet og anbefaler i sin hovedrapport fra juni 2010, at der indføres individuelle omsættelige kvoter på nitrat. Denne anbefaling bygger på økonomiske analyser foretaget af Fødevarerøkonomisk Institut.

Hent FOI-rapporten *Fiskeriets Økonomi 2010*, hvor kapitel 6 (s. 99), skrevet af Rasmus Nielsen og Max Nielsen, handler om bæredygtig vækst i dansk akvakultur.

Hent også notatet *Økonomiske konsekvenser ved indførelse af et individuelt omsætteligt kvotesystem for kvælstof i akvakultursektoren*.

Videnskabelig publikation:
Nielsen, Rasmus (2011). Green and technical efficient growth

in Danish fresh water aquaculture. *Aquaculture Economics and Management*, 15 (4).

Handel med jordbrugsprodukter, fødevarer og bioenergi

I perioden 2008-2011 har FOI været en central partner i EU-projektet "AGFOODTRADE: New Issues in Agricultural, Food and Bioenergy Trade". Formålet med projektet er at inddrage eksisterende viden, data og modelleringsinstrumenter, når man arbejder med spørgsmål omkring international handel og forhandlinger. Projektet udvikler metoder på de områder, som byder på problemer for modelmagere og analytikere. Særligt omfatter dette forbindelsen mellem EU's landbrugspolitik og verdensmarkedet, hvilken betydning den nye efterspørgsel efter fødevarer, foder og brændstof har på landbrugssektoren, og metodisk set vanskelige spørgsmål, som hvilken rolle transnationale virksomheder spiller, og hvordan liberalisering af handelen påvirker prisstabiliteten. Projektets målsætning er at levere anvendte analyser, som kan bruges af beslutningstagere og forhandlere på markedet.

Læs mere om [AGFOODTRADE](#) (på engelsk).

Videnskabelige publikationer:

Jensen, Henning Tarp, Sherman Robinson & Finn Tarp (2010). *Measuring agricultural policy bias: General equilibrium analysis of fifteen developing countries*. *American Journal of Agricultural Economics*, 92 (4), 1136-1148.

Yu, Wusheng & Hans G. Jensen (2010). *China's agricultural policy transition: Impacts of recent reforms and future scenarios*. *Journal of Agricultural Economics*, 61 (2), 343-368.

Økologisk forbrug

Forbruget af økologiske fødevarer i Danmark bæres ikke længere udelukkende af en lille gruppe af overbeviste forbrugere. Forskningsprojektet CONCEPTS har beskrevet yderligere to segmenter, der er positivt indstillede til økologiske fødevarer – et 'mad-engageret' segment og et 'discountorienteret' segment. Tilsammen udgør de tre segmenter omkring halvdelen af de danske husholdninger, og de står for cirka 87 procent af det økologiske forbrug. Der kan også identificeres tre segmenter, der består af forbrugere, som ikke ser nogen særlig grund til at købe økologiske produkter og derfor fravælger dem på grund af den højere pris.

Dette er et af hovedresultaterne fra det tværfaglige forskningsprojekt CONCEPTS, som blev afsluttet i 2010. Se kort omtale af [flere resultater fra projektet](#).

Hent bogen *Økologiske fødevarer – hvor bevæger forbrugene sig hen?*

Læs analysen *Danskere er verdensmestre i økologi* af Ulf Hjelmær og Peter Sandøe (trykt i *Politiken* 13.4.2011).

Management Science og datalogi

Informationsteknologier udvikles meget hurtigt i størrelse, hastighed og måder at regne på, og de muliggør nye forretningsmodeller og måder at interagere på økonomisk og socialt. FOI har i flere år været tæt på denne udvikling i tværvideenskabeligt samarbejde mellem økonomi og datalogi samt en række virksomheder. Dette samarbejde er blevet udvidet med to nye forskningsprojekter, CFEM og COBE, som på FOI begge er forankret i forskningscentret MSAP.

MSAP — Management Science and Production

Economics – er et center, som vil skabe tættere relationer mellem forskning og erhvervsliv. Ved hjælp af gratis netværksaktiviteter som for eksempel akademisk sparring vil MSAP gøre det enklere for virksomheder inden for blandt andet fødevarer- og energiproduktion at få råd og vejledning fra forskere med speciale i for eksempel strategiske

beslutninger, design af økonomiske mekanismer til regulering og handel eller præstationsmåling. Centrets forskere kan hjælpe med at identificere udviklingsbehov og med at give forslag til fremtidig udvikling og problemløsning. [Læs mere om MSAP](#) (på engelsk).

CFEM — Center for Research in the Foundations of Electronic Markets

– er et unikt samarbejde mellem datalogi og økonomi, der sammen med en række internationale partnere og virksomheder udvikler nye avancerede e-handelsløsninger og markedsmekanismer. Centrets formål er at vise, hvordan elektroniske markedsmekanismer kan designes, så ressourcerne fordeles og udnyttes bedst muligt. [Læs mere om CFEM](#) (på engelsk).

COBE — Confidential Benchmarking – er et projekt, som fokuserer på forskning og udvikling af benchmarkingmekanismer, som baserer sig på krypteret beregning. Det gør det muligt at bruge privat information i avancerede benchmarkingmodeller uden at afsløre denne information til nogen. Projektet er tværvideenskabeligt og involverer økonomer, dataloger og erhvervspartnerne inden for shipping og finanssektoren. [Læs mere om COBE](#) (på engelsk).

Videnskabelige publikationer:

Hougaard, Jens Leth & Kurt Nielsen (2011). *Weighted overlap dominance – a procedure for interactive selection on multi-dimensional interval data*. *Applied Mathematical Modelling*, 35 (8), 3958–3969.

Nielsen, Kurt & Jesper Troelsgaard Nielsen (2010). *An allocatively efficient auction market for payment entitlements?* *Acta Agriculturae Scandinavica C - Food Economics*, 7 (1), 44-54.

Hougaard, Jens Leth & Mich Tvede (2010). *Selling digital music: business models for public goods*. *Netnomics*, 11 (1), 85-102.

FOI-forskere i debatten

Forskere på Fødevareøkonomisk Institut deltager aktivt med fagligt baserede argumenter i den aktuelle samfundsdebat inden for instituttets mange interesseområder. Uddragene er fra klummer og andre kommentarer, som er skrevet til forskellige medier, og som kan læses på FOI's hjemmeside. De enkelte forfattere er ansvarlige for teksterne og de synspunkter, som fremkommer.

Henrik Zobbe:

Lad markedet være ...

Priserne på korn stiger markant i øjeblikket, og nærmest per instinkt reagerer en koalition af protektionistiske, antikapitalistiske og generelt pessimistiske kræfter. De kræver politiske indgreb og stram styring af markeds kræfterne og børsspekulanternes grådighed. Historien om, at det var bedre i de gode gamle dage, hvor politiske indgreb havde en stabiliserende priseffekt, er blevet fremført af blandt andet FAO og flere EU-institutioner og –medlemslande ...

... Overordnet er det naivt at tro, at politikerne er bedre end markedet til at fastsætte priserne på fødevarer. Historiske eksempler står i kø med beviser på, at politisk fastsatte priser fører til overproduktion med deraf afledte negative konsekvenser for forbrugere og skatteydere ...

[Læs hele kommentaren](#) (trykt i *Landbrugsavisen* 20.9.2010).

Sinne Smed:

Kan vi hygge uden at overspise?

I januar er danskernes kost væsentlig tættere på de officielle kostråd end resten af året. Værst ser det ud i sommerferien og december. En af fremtidens udfordringer kan blive at ændre den danske hygge, så den ikke hænger sammen med overspisning.

... Hygge og belønning er for mange af os ensbetydende med at putte noget rart i munden, selvom vi til hverdag er klar til at gå på kompromis for at spise sundt. Fra barnsben af har vi lært, at søde sager dulmer negative følelser og bringer ro og glæde. Og den følelse vil vi naturligvis gerne dele, når vi skal hygge os med dem, vi holder af. En af fremtidens udfordringer, når det gælder forbedringer af kosten, kan derfor blive at ændre på den ærkedanske hygge, så vi måske engang kan komme til at hygge os, uden at det betyder kollektiv overspisning.

[Læs hele kommentaren](#) (Publiceret på *undervisere.dk* 16.11.2010).

Alex Dubgaard, Brian H. Jacobsen og Peder Andersen:

Pileflis er et fornuftigt alternativ til kul

... At der i dag er mennesker, som sulter, skyldes ikke mangel på landbrugsjord eller andre naturressourcer, men en dårlig udnyttelse af landbrugsjorden mange steder i verden. Det gælder ikke mindst Afrika og Østeuropa. En kraftig stigning i priserne på planteprodukter vil gøre det rentabelt at forbedre dyrkningen af eksisterende landbrugsarealer, og det vil blive mere rentabelt at opdyrke ny landbrugsjord i de dele af verden, hvor det stadig er muligt.

... Markeds kræfterne er helt afgørende for, at omkostningerne ved omlægning

af energiforsyningen holdes på et så lavt niveau som muligt. Ud fra den betragtning er der ingen grund til at holde igen på anvendelse af biomasse – heller ikke, når man inddrager hensynet til verdens sultende og underernærede mennesker. Dette dybt alvorlige problem skal løses gennem økonomisk omfordeling og produktivitetstigninger i udviklingslandenes eget landbrug.

[Læs hele kommentaren](#) (trykt i *Weekendavisen* 17.12.2010).

Mickey Gjerris:

Lort på et sølvfad

... Martin Luthers metafor meldte sig med fuld kraft, da jeg forleden sad i toget og fik smækket en annonce fra Landbrug og Fødevarer i hovedet. Annoncen er et gigantisk billede af en dyrelort. I annoncen hævdes det, at sammenligner man vindmøller og dyregødning, så falder sammenligningen ud til dyregødningens fordel. ...Med stort står der: "Ok, vindmøller er pænere at se på, men de producerer ikke nær så meget energi."

... Påstanden om, at vindmøller producerer mindre energi end dyregødning, viser sig at være lodret forkert.

... Det ville klæde landbruget meget, hvis de ikke søgte at lade som om, at husdyrproduktionen ligefrem er et bidrag til løsningen på vores problemer, når den nu mere og mere fremstår som en del af problemet. Man kan, som Luther bemærkede, godt forsøge at pynte på situationen ved at præsentere en lort på et sølvfad. Men det er og bliver en lort – både i bogstavelig og i overført forstand.

[Læs hele kommentaren](#) (Publiceret på *Bloggen, Kristeligt Dagblad* 10.3.2011).

Henrik Hansen, Jens Kovsted og John Rand:

Skal Nordafrika have Marshallhjælp?

... Hvad angår antagelsen om, at Marshallhjælpen kan overføres til nordafrikanske lande, skal det til sammenligning fremhæves at: 1) de nordafrikanske lande er præget af diskrediterede forvaltninger og svage, små produktionssektorer; 2) at demokratiske traditioner og institutioner inden for såvel forvaltning som civilsamfund i bedste fald er nye og uprøvede; 3) at administrative og kulturelle forskelle mellem givere (EU?) og modtagere er betydelige og præget af gensidig skepsis. Hertil kommer, at Europa og USA er hårdt ramt af den globale krise, hvorfor betalingsvillighed og engagement med stor sandsynlighed er begrænset.

Man skal således være meget varsom med at forbinde øget støtte til Nordafrika med Marshallhjælpen. Samtidig er det klart, at EU bør og skal gøre noget, idet fremtidsudsigterne – trods en positiv udvikling i Egypten og Tunesien – fortsat er usikker og dystre ...

[Læs hele kommentaren](#) (trykt i *Politiken* 23.3.2011).

Gitte Meyer:

Er forskning produktion?

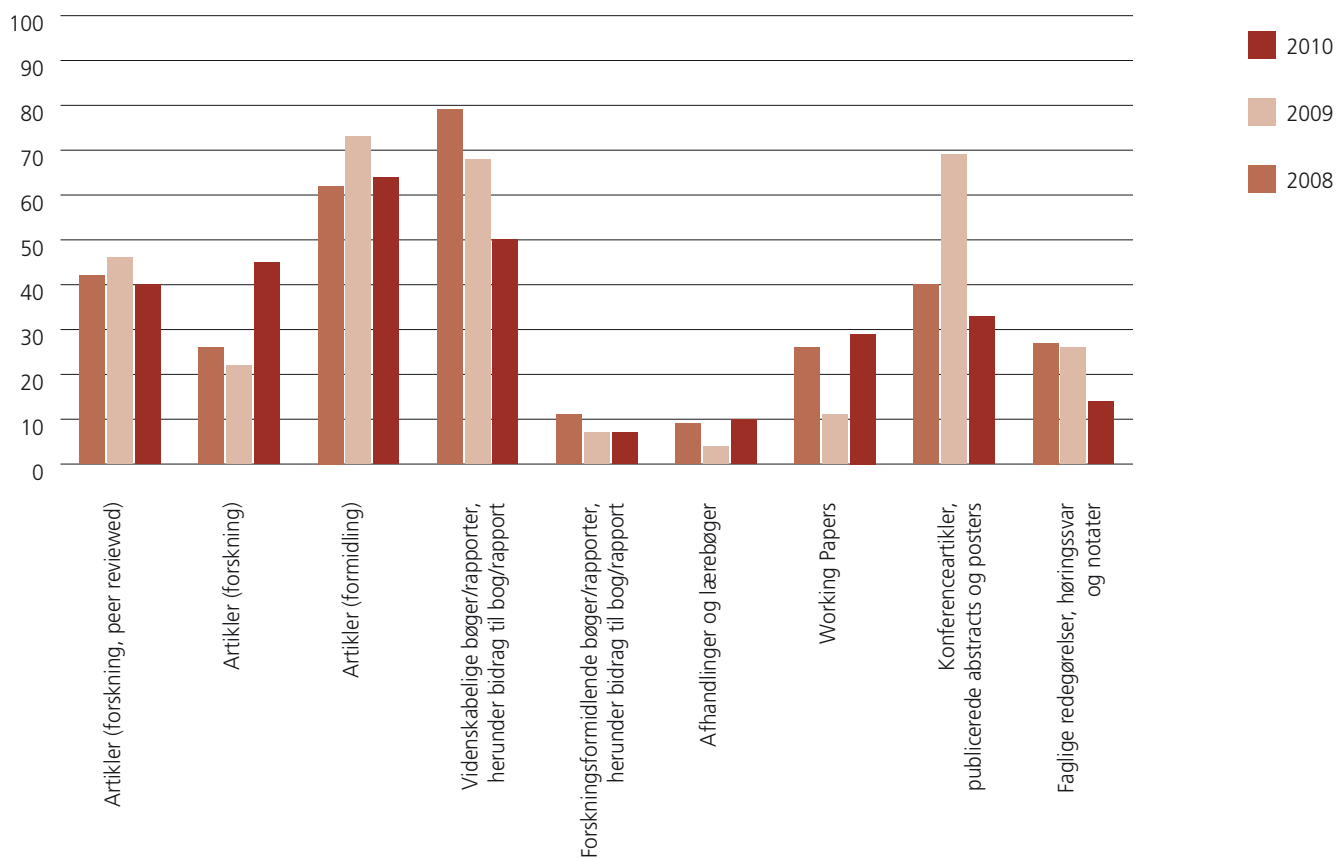
Forskning er produktion og forskere vidensproducenter. Det lader til at være noget, som alle ved. Sprogbrugen har bredt sig de senere år. Skulle der findes forskere, som er uenige i den teknisk-økonomiske logik, sprogbrugen er udtryk for, så er de det på den stille måde.

Ganske mange må ellers have svært ved at genkende sig selv i rollen som vidensproducent. Nogle af disse vil tilmed kunne huske, at det før har været muligt også at forbinde videnskab med glæde ved erkendelse. Og med kritisk tænkning. Men den danske forskningsverden er beboet af føjelige folk, som stort set lader det passere i tavshed, at det videnskabelige officielt er sat på skrump og i dag synes at kunne samles under kampråbet: Ingeniører i alle fag, forener eder ...

[Læs hele kommentaren](#) (trykt i *Information* 29.3.2011).

Nøgletal

Antal publikationer 2008-2010

Undervisning i alt 2007-2010

	2007-8	2008-9	2009-10
Antal afholdte kurser	50	57	61
Antal ECTS på afholdte kurser	446	514	578
Optjente STÅ	160	168	161

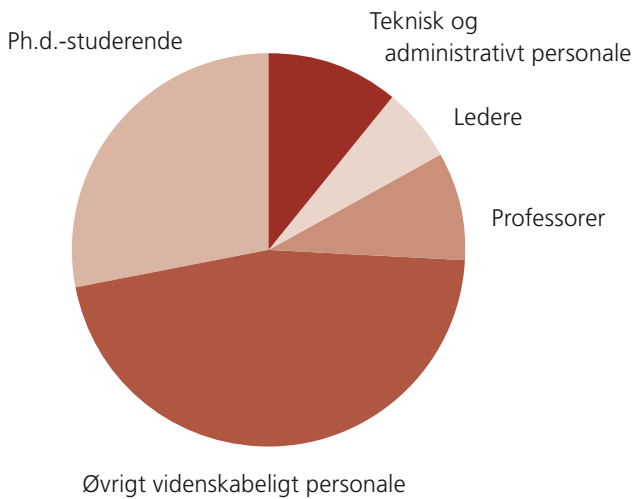
Forskningsoutput i alt 2008-2010

	2008	2009	2010
Publikationer i alt	322	326	292
Artikler (peer reviewed) pr. ViP	0,89	0,98	0,77

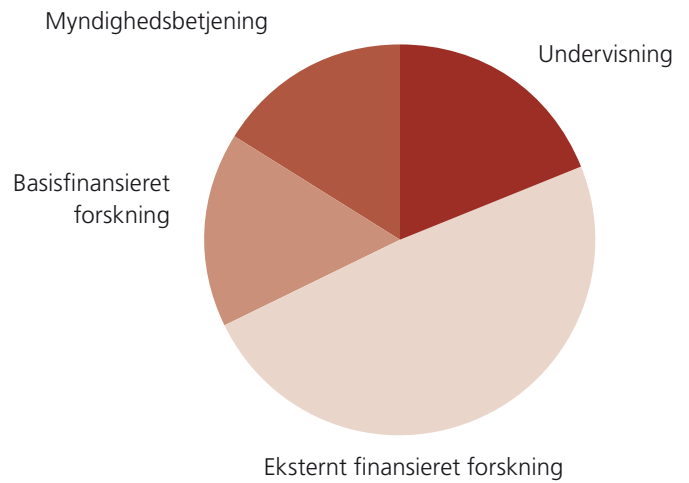
Kilde: CURIS.

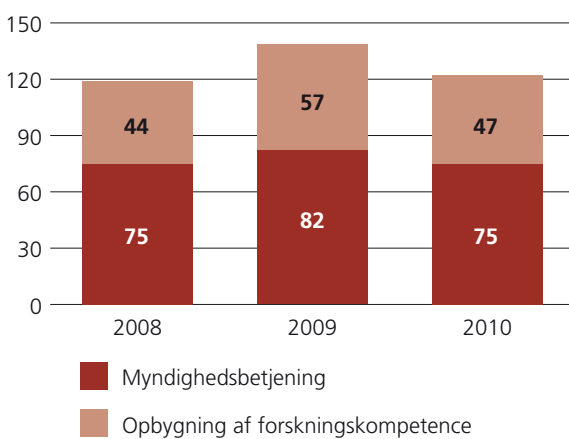
Medarbejdere fordelt på stillingskategorier september 2011

Ressourceforbrug inkl. supportfunktioner fordelt på hovedaktiviteter 2010

Månedsværk brugt på myndighedsbetjening 2008-2010

Ressourceforbrug inkl. supportfunktioner fordelt på hovedaktiviteter 2010 (i mio. kr.)

Eksternt finansieret forskning	29,04
Basisfinansieret forskning	9,27
Myndighedsbetjening	9,83
Undervisning	11,40
Ressourceforbrug i alt	59,54

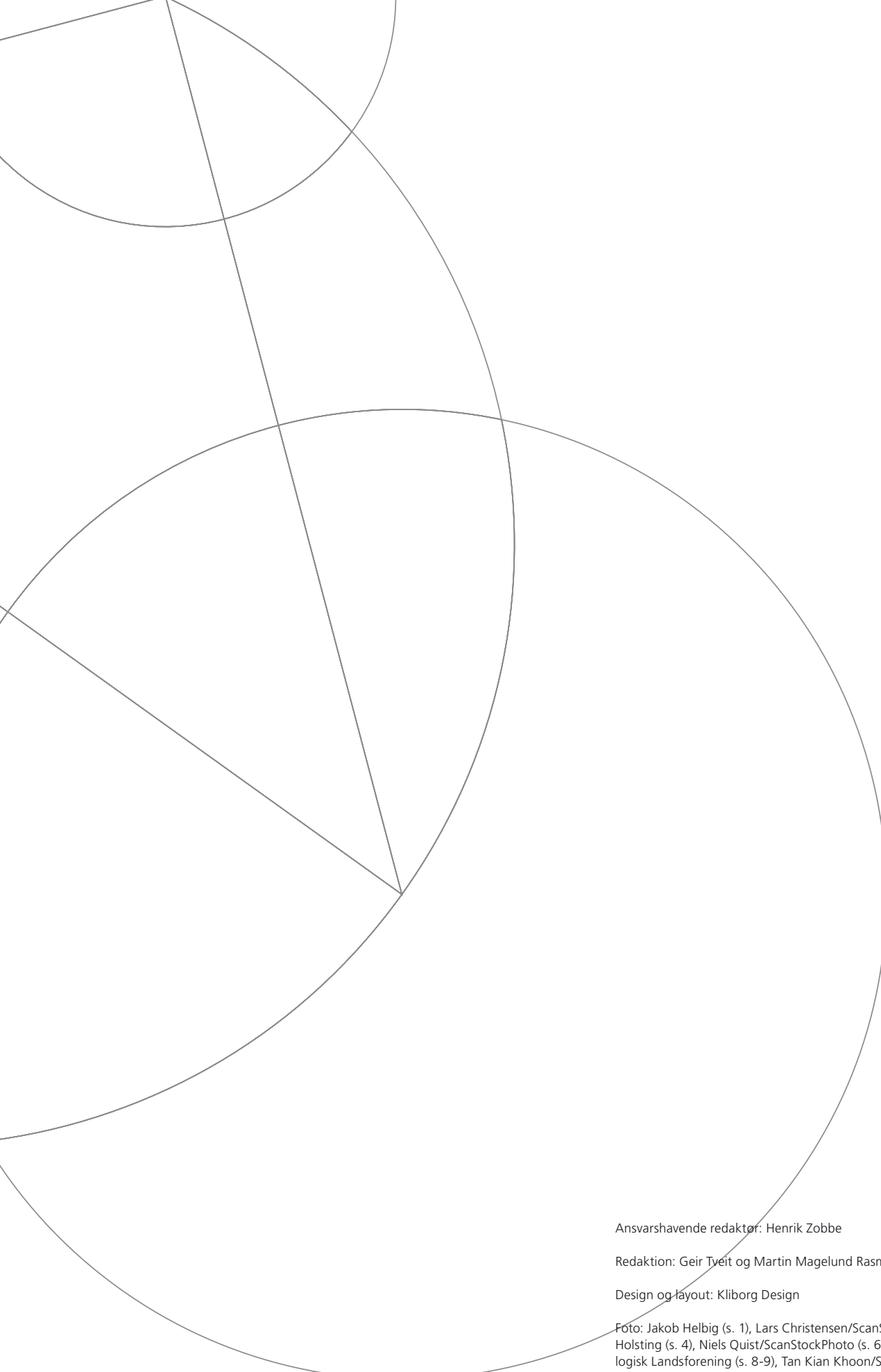
Nøgletal

Medarbejdere fordelt på stillingskategorier september 2011*

	International Politik og Økonomi	Forbrug, Sundhed og Etik	Produktion og Teknologi	Miljø- og Naturressourceøkonomi	Direktion og Institutservice	FOI i alt
Ledere	1	1	1	1	2	6
Professorer	4	2	2	2	0	10 (12)**
Øvrigt videnskabeligt personale	8	20	9	12	0	49
Videnskabelige assistenter	0	3	0	0	0	3
Undervisningsadjunkter	0	4	0	0	0	4
Adjunkter / forskere / postdocs	3	5	2	3	0	13
Lektorer / seniorforskere	4	8	5	8	0	25 (27)**
Seniorrådgivere	1	0	2	1	0	4
Ph.d.-studerende	6	11	9	4	0	30
Studentermehjælpere	3	5	4	3	1	16
Teknisk og administrativt personale	0	1	0	0	11	12
Medarbejdere i alt	22	40	25	22	14	123
Heraf kvinder	4	22	5	2	11	44
Medarbejdere med anden baggrund end dansk	4	2	10	1	0	17
Gennemsnitlig alder blandt medarbejderne	38	41	39	44	43	41

* FOI har i 2010 og 2011 herudover haft tilknyttet gæsteforskere, eksterne lektorer og anden undervisningsmedhjælp.

** Tallene i parentes viser det samlede antal af den pågældende medarbejderkategori, idet ledergruppen inkluderer to professorer, en lektor og en seniorforsker.

Ansvarshavende redaktør: Henrik Zobbe

Redaktion: Geir Tveit og Martin Magelund Rasmussen

Design og layout: Kliborg Design

Foto: Jakob Helbig (s. 1), Lars Christensen/ScanStockPhoto (s. 3), Klaus Holsting (s. 4), Niels Quist/ScanStockPhoto (s. 6-7), Morten Telling/Økologisk Landsforening (s. 8-9), Tan Kian Khoon/ScanStockPhoto (s. 10-11), Sergej Razvodovskij/ScanStockPhoto (s. 12-13).

Udvikling, mål og resultater 2010, 2011, 2012 er kun udgivet elektronisk

For fuld oversigt over instituttets publikationer og produktion i øvrigt se: <http://curis.ku.dk/portal-life/>

